

Sveavägen 59
Box 350, SE-101 26 Stockholm, Sweden

Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter
The Swedish federation for Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender Rights
Member of The International Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender and
Intersex Association (ILGA)

Förbundskansli
+46 8 50 162 900
forbund@rfsl.se

RFSL Info & Media AB
+46 8 50 162 910
komut@rfsl.se
www.rfsl.se

Fax
+46 8 50 162 999

Webb
www.rfsl.se

Socialminister Göran Hägglund

För kännedom:
Statsminister Fredrik Reinfeldt
Integrationsminister Erik Ullenhag

Stockholm, 2013-05-21

Hemställen till regeringen om att personer som tvångssteriliserats för att få ändrad könstillhörighet fastställd ges rätt till ersättning

Riksdagen beslutar den 22 maj att kravet på sterilisering och förbudet mot bibehållen fortplantningsförmåga vid ändring av könstillhörighet tas bort i lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall. Detta i enlighet med den proposition i frågan regeringen lagt fram. RFSL välkomnar att transpersoner som vill ändra juridisk könstillhörighet, och genomgå könskorrigering, inte längre behöver utsättas för ett oåterkalleligt ingrepp som berövar dem deras fortplantningsförmåga. Vi beklagar dock samtidigt att detta krav i lagen bibehållits så länge som till 2013 och att staten därmed åsamkat ett stort antal personer omfattande skada.

Kammarrätten i Stockholm meddelade i en dom från den 19 december 2012 att det hittillsvarande steriliseringskravet för den som önskar få en ansökan om ändrad könstillhörighet beviljad strider såväl mot artikel 8 och artikel 14 i Europakonventionen som mot svensk grundlag samt är att betrakta som tvång. I domslutet karaktäriseras steriliseringskravet som ”ett integritetskränkande ingrepp som inte kan anses förenligt” med Europakonventionen. I och med att domslutet vann laga kraft i början av januari 2013 upphörde kravet på sterilisering i lagen om fastställande av könstillhörighet i vissa fall att tillämpas.

RFSL kan konstatera att det är omfattande kritik som framförs i domen mot att regering och riksdag under många år hållit fast vid ett steriliseringskrav som allvarligt kränker en redan utsatt grupps mänskliga rättigheter. Det staten i dessa fall begärt av vissa personer ska staten inte kunna begära av någon medborgare. Att staten har överträtt sina befogenheter genom den lagstiftning som nu avskaffas bör regeringen tydligt erkänna genom att erbjuda kompensation till de personer som drabbats. I linje med vad som skett för tidigare grupper som blivit tvångssteriliserade anser vi att det vore önskvärt att regeringen föreslår en lag som ger dessa personer möjlighet till ekonomisk ersättning. Ett erkännande av staten i efterhand, genom möjlighet till ekonomisk ersättning, att dessa personer utsatts för ett orättfärdigt ingrepp skulle för många av de berörda personerna vara mycket betydelsefullt och innebära en form av upprättelse.

Regeringen konstaterade i sin proposition 1998/99:71 – *Ersättning till steriliserade i vissa fall* att det är ”ytterst angeläget att de som mot sin vilja utsatts för dessa ingrepp (...)” får ”en upprättelse och en gottgörelse från staten”. Liksom för vissa tidigare grupper som tvångssteriliserats har kravet på sterilisering uppställts för de transpersoner som blivit tvångssteriliserade för att de ska få tillgång till något åtråvärt, i transpersoners fall få nytt juridiskt kön fastställt och tillgång till könskorrigering ingrepp. Enligt lagen om ersättning till steriliserade i vissa fall ges rätt till ersättning bl.a. om en person ”steriliserats för att få dispens att ingå äktenskap, för att få genomgå abort eller för att få mödranhjälp eller annat statligt eller kommunalt bidrag”. RFSL kan inte se att de omständigheter under vilka personer tidigare givits rätt till skadestånd för att de har tvingats genomgå sterilisering på något avgörande sätt skiljer sig från de omständigheter under vilka transpersoner tvingats genomgå sterilisering. Något som gör det minst lika aktuellt den här gången för staten att erbjuda ersättning. För att säkerställa att så ska ske har RFSL också nyligen, i det fall regeringen inte kommer föreslå en lag som ger tvångssteriliserade transpersoner rätt till ersättning, i samarbete med RFSL Ungdom, Diskrimineringsbyrån i Uppsala, FPES och KIM initierat en process för att i

domstol kräva skadestånd för ett antal personer (i nuläget över 150 personer) som tvångssteriliserats.

Mot denna bakgrund hemställer RFSL att regeringen presenterar ett lagförslag för riksdagen som ger den grupp personer som tvingats genomgå sterilisering för att kunna erhålla ny juridisk könstillhörighet, och få tillgång till könskorrigering, rätt till ersättning.

Ulrika Westerlund
förbundsordförande

Christian Antoni Möllerop
vice förbundsordförande